

Norsk vannforenings tidsskrift

VANN er 40 år

Av Oddvar Lindholm og Ågot Tangerud

Oddvar Lindholm var redaktør for tidsskriftet VANN i 27 år og er professor ved Institutt for matematiske realfag og teknologi, Universitet for miljø- og biovitenskap (UMB) på Ås. Ågot Tangerud var daglig leder i Norsk vannforening og redaksjonssekretær i 38 år.

Det første nummeret av tidsskriftet VANN kom i begynnelsen av 1966. Allerede på stiftelsesmøtet i Norsk forening for vassdragspleie og vannhygiene 29. april 1964 fikk styret i oppdrag å utrede tidsskriftspørsmålet. Styret la så frem forslag overfor foreningens generalforsamling i 1965 om å utgi et tidsskrift. Generalforsamlingen i 1965 ga styret fullmakt til å arbeide videre med utgivelsen av tidsskriftet såfremt det kunne skaffes et forsvarlig økonomisk grunnlag. Formannen i styret den gang var sivilingeniør Brynjulf Skagestad og sekretær var sivilingeniør William Bjelke.

Styret hadde forhåpninger til at tidsskriftet skulle bli foreningens fremste redskap i arbeidet med å fremme vassdragspleie og vannhygiene i vårt land.

Den første redaktøren av tidsskriftet var Albrecht Eika i 1966. Så fulgte Brynjulf Skagestad i 1967, Jan August Myhrstad 1968 - 1971, Hans Holtan 1971 - 1977, Oddvar Lindholm 1978 - 2004 og Kristin Magnussen i 2005.

Sekretær og daglig leder i foreningen har hele tiden også fungert som redaksjonssekretær. Dette var først William Bjelke til 1968, så overtok Per Sogstad 1968 - 1969, Ågot Tangerud kom så og var redaksjonssekretær i den lange perioden fra 1970 til slutten av 2004, da Kristin Magnussen overtok. Redaksjonskomitéen for VANN har alltid vært en viktig støtte for redaktøren og en betydelig ressurs. Den har vært sammensatt av representanter fra viktige myndigheter, etater, kommuner, konsulenter, institutter m.m. Medlemmene har foretatt kvalitets-sikring av originale innsendte artikler, bidratt til å velge ut tema for en lederartikkel og bidratt med å skaffe stoff til tidsskriftet. Overlege Jon Moseng ledet redaksjonskomitéen i mange år og i det siste tiåret har siv.ing. Svein Endresen vært formann i komitéen, inntil siv.ing. og rådgiver i Folkehelseinstituttet Jens Erik Pettersen overtok dette vervet i 2005.

Det er utarbeidet en indeks over artiklene i VANN sortert etter fagtema, forfattere og i kronologisk orden. Denne indeksen er oppdatert fire ganger og senest dekkende årgangene 1966 til 2001. Indeksen er trykket som særtrykk av VANN og også lagt inn i et EXCEL-ark hvor man kan søke seg frem til ønsket fagtema eller forfatter. Denne indeksen kan fås gratis ved henvendelse til sekretariatet. Ved utløpet av år 2001 var det trykket ca 2000 artikler.

Tidsskriftet har alltid hatt minst fire utgivelser pr år, og enkelte år opp til seks og syv utgivelser. Ekstranumrene har samlet artikler på et gitt tema som for eksempel vannhygiene, avløp i spredt bebyggelse, forskningsresultater fra et relevant felt etc.

VANNs forside og lay-out var i mange år uforandret. Forsiden hadde horisontale striper i grønt og blått. Mange mente at denne ”tidløsheten” og det uforanderlige utseende var bra i en tid hvor alt skiftet raskt. Redaksjonskomitéen besluttet imidlertid for ca 15 år siden å gjennomgå VANNs lay-out. Resultatet ble en oppfrisking av tekstformater og redigering, og man gikk over til å trykke vannbilder på forsiden av VANN. Formatet i A-5 ble beholdt.

VANN trykkes nå i 2100 eksemplarer, og sendes til foreningens medlemmer, alle tekniske etater i kommunene, tekniske høyskoler og universiteter og sentrale bibliotek. Annonsene i VANN er viktige for Norsk vannforenings økonomi, og disse gir konsulenter og leverandører mulighet til å treffe sine målgrupper ganske presist.

Eksempler på sentrale temaer i lederartiklene de forskjellige ti-åreneer:

1960-tallet

Sur nedbør, vassdragsreguleringer, bergverksforurensninger, oljeutslipp, flommer, dårlig avløpsnett, eutrofiering.

Sur nedbør er et godt eksempel på et tema Norsk vannforening tok opp tidlig. Foreningen arrangerte et seminar om sur nedbør allerede i 1969. Svante Odén fra Sverige var invitert og la frem oppsiktsvekkende og skremmende resultater. Dette ble presentert i artikler i VANN og var tema i lederartikkelen. Hele opplaget av dette nummeret av VANN ble raskt borte.

1970-tallet

Sur nedbør, vassdragstilsyn, forurensning fra eldre industri, oljeforurensninger, forurensninger fra landbruket, forskning innen vannfagene, Oslofjorden, ”Landsplanen for bruk av vannressursene”, vannforsynings-situasjonen, vannverksberedskap, dårlig drift av avløpsrensningene, Mjøsaksjonene, VAR-verkene har behov for et servicekontor.

1980-tallet

Vassdragsreguleringssaker, forvaltning av drikkevann, avløps slam, FoU innen VA-teknikk, Stortingsmelding om vannforsyning, vannverksberedskap, avløp fra spredt bebyggelse, Oslofjorden, forurensning av havområdene.

1990-tallet

Organisering av miljøforvaltningen, Nordsjøavtalen, miljøgifter, avløps-slam, forfall i avløpsnettet, Gardermoen, privatisering av VA-tjenester, flommen på Østlandet, Grunnvanns-prosjektet GIN, opprydning i havner, rotenonbehandling av vassdrag.

2000-tallet

Rekruttering til VA-faget, Gardermoen, rensing av avløp i kystområder, EUs rammedirektiv for vann, vannressursloven, vannverksberedskap, Sellafield og radioaktivitet, flomskader i urbane områder, Legionella, Mattilsynet og vannforvaltning, Vannsjø, manglende fornyelse av VA-ledningsnettet, Giardiaepidemien.

Tidsskriftet VANN har dels vært et sentralt referanseorgan for faglige utredninger og forskning og har vært en løpende dokumentasjon på Norges vannhistorie. Alle viktige begivenheter i vannsektoren er fulgt nøye, omtalt og diskutert i tidsskriftet. VANN har også vært en viktig informasjonskanal for myndigheter, konsulenter, forskere og andre med et

faglig budskap. Norsk vannforening har alltid benyttet lederen til å reise viktige saker man har ment burde følges opp bedre av myndighetene eller når man har ønsket å starte en debatt om et viktig tema.

Norsk vannforenings aktive virksomhet med å arrangere seminarer og fagtreff resulterer i mange foredrag. Svært mange av disse publiseres som artikler i VANN. Dette er særlig viktig for våre medlemmer og fagfolk i vannsektoren som ikke så lett kan komme på seminarer og fagmøter som ofte holdes i Oslo.

Norsk vannforening gjennomførte en spørreundersøkelse for noen år siden om medlemmenes meninger om foreningen. Resultatet av denne viste bl.a. at et stort flertall mente tidsskriftet var noe av det viktigste foreningen arbeider med.

Foreningen er fortsatt meget livskraftig og aktiv. Dette lover godt for at tidsskriftet VANN fortsatt vil bidra til en løpende dokumentasjon av Norges videre vannhistorie, være en informasjonskilde for vannkunnskap og et menings- og diskusjonsforum i vårt vannmiljø.

Listen over titlene på lederartiklene i VANN gjenspeiler det mest dagsaktuelle temaet innen vannsektoren i Norge til enhver tid. Avhengig av hvor lenge man har arbeidet med vann, vil man raskt få mange minner og assosiasjoner ved å lese gjennom disse titlene. De er som følger:

- *Formannen har ordet. (Brynjulf Skagestad om oppstarten av VANN). 1-1966
- *Ingen leder. 2-1966
- *Femund-reguleringen. 3-1966
- *Femund-reguleringen. 4-1966
- *En mentalitetsforandring må til. (Om det dårlige avløpsnettet i Norge). 1-1967
- *Bergverksdrift og vassdragsforurensninger. 2-1967
- *Oljeskadetrusselen. 3-1967
- *På rett vei. (Om behovet for helhetlig og tverrfaglig vannsamarbeid) 4-1967
- *Fritidsbebyggelse. 1-1968
- *Vann og grunnforskning. 2-1968
- *Flom. 3-1968
- *Eutrofieringsproblemet. 4-1968
- *Saksbehandlende og kontrollerende sentrale instanser - behov for utbygging? 1-1969
- *Ressursutvalget. 2-1969
- *Sur nedbør. 3-1969
- *VANN. 4-1969.
- *Grunnvann. 1-1970
- *Snikende forurensningsfare? 2-1970
- *Kjemisk avfall. 3-1970
- *Naturvernåret. 4-1970
- *Vassdragstilsyn. 1-1971
- *Naturressursdepartement? 2-1971
- *Undervisning i miljøvernsspørsmål. (Om behovet for en samordnet undervisning) 3-1971
- *Forurensning fra landbruk og skogbruk. 4-1971
- *Luft- og nedbørforurensninger. 1-1972
- *Informasjon.(Om behovet for god og koordinert informasjon) 2-1972
- *Oljeforurensninger. 3-1972
- *Avløpssamband. 4-1972
- *Miljøverndepartementet. 1-1973
- *Forskning og vannforurensning. 2-1973
- *Fritidsaktiviteter - vannforurensning. 3-1973

- *Vann - Avløp. (Om behovet for å se vannforsyning og avløp i sammenheng) 4-1973
- *Vassdragstilsyn - Vassdragskontroll. 1-1974
- *Helhetsplaner for stell av vassdrag. 2-1974
- *Oslofjorden. 3-1974
- *Forurensning fra eldre industri. 4-1974
- *Forurensningstilsyn og vassdragskontroll. 1-1975
- *Vann er viktigere enn olje. 2-1975
- *Landsplan for bruken av vannressursene. 3-1975
- *Water Management. 4-1975
- *Drift av kloakkrenseanlegg. 1-1976
- *Vannforsyningssituasjonen i Norge - et neglisjert samfunnsproblem? 2-1976
- *Kjennskap til grunnvann i Norge. 3-1976
- *Vannverksberedskap. 4-1976
- *Er vår oljevernberedskap for marine områder god nok? 1-1977
- *Tar vi konsekvensen av eksisterende driftsforhold ved våre kloakkrenseanlegg? 2-1977
- *Vannforurensning - behov for helhetlig forståelse. 3-1977
- *Behov for limnologisk forskning. 4-1977
- *Risikoanalyser. 1-1978
- *"2-generasjons vannpolitikk". 2-1978
- *Vern verdier. (Om behovet for rensetiltak i Grenland) 3-1978
- *Mjøsaksjonen- Behandlingsmetoder for kommunalt avløpsvann. 4-1978
- *Vannressursutvalget. 1-1979
- *Vannhygiene. 1b-1979
- *Behov for økende aktivitet innen vannforsyning. 2-1979
- *Hydrologi som fremtidig arbeidsfelt. 3-1979
- *Det er behov for et VAR-verkenes servicekontor i Norge. 4-1979
- *Nitrogen som forurensningsfaktor. 1-1980
- *Landbruksforskningen arbeider på forurensningssektoren. 1b-1980
- *Nye forskrifter om behandling av avløpsvann. 2-1980
- *Kompetansenivået på VAR-sektoren i Norge. 3-1980
- *Behandling av vassdragsreguleringssaker. 4-1980
- *Lagring og disponering av kloakkslam. 1-1981
- *Funksjonsfordelingen på fylkesnivået i forurensningssaker. 2-1981
- *Drikkevann- Ny forvaltningsordning? 3-1981
- *Belastede innsjøer- restaurering eller styring? 4-1981
- *Besøkelsestid for vannforvaltningen. 1-1982
- *Grunnvann. 2-1982
- *Er det viktig å satse på FoU i VAR-teknikk? 3-1982

- *Fjerning av humus i drikkevann. 4-1982
- *Avgifter som miljøpolitisk virkemiddel. 1-1983
- *Stortingsmelding for vannforsyning. Hvor blir den av? 2-1983
- *Utvalg for drift av renseanlegg avslutter sitt arbeid. 2b-1983
- *Behov for forskning om fiskeoppdrett. 3-1983
- *Samordning av dataregistre for vann. 4-1983
- *Forvaltningsansvar for drikkevann forplikter. 1-1984
- *Vannverksberedskap? 1b-1984
- *Vannanalyser. 2-1984
- *Nye ideer og metoder innen VA-sektoren gir besparelser og større nytte. 2b-1984
- *Giftige blågrønne alger?! 3-1984
- *Avløp fra spredt bebyggelse. 4-1984
- *Forensning fra landbruket. 1-1985
- *Har vi en effektiv VAR-forskning i Norge? 2-1985
- *Følger Staten opp sitt ansvar innen vannforsyning og vannforensninger? 3-1985
- *Minirensanlegg i spredt bebyggelse. 4-1985
- *Vannforsyning i utviklingsland. 1-1986
- *Søkelys på våre kommunale avløpsrensianlegg. 1b-1986
- *Aluminium i vann. 2-1986
- *NIVA- i møte med nye utfordringer. 3-1986
- *Avfallsbehandlingen i Norge- En utfordring for framtiden. 3b-1986
- *Forensningssituasjonen i Grenlandsområdet. 4-1986
- *Oslofjorden kan bli renere! 1-1987
- *Miljøet i fokus for vassdragsforskning. 1b-1987.
- *Vannforensningssituasjonen i Nedre Glomma og i kystområdene i Østfold. 2-1987
- *VAR-forskning- Et liv etter 1988? 3-1987
- *Landbruksforensninger. 4-1997
- *Urbanhydrologisk forskning i Norge. 1-1988
- *Kommunalt miljøvern. 2-1988
- *Miljørettet helsevern. 3-1988
- *Forensning av Kattegat og Skagerak. 3b-1988
- *Forvaltning av drikkevann. 4-1988
- *Kloakkslam- En ressurs eller problemavfall? 1-1989
- *Miljøteknologi- Slagord eller ny giv? 1b-1989
- *25 år for bedre vannforvaltning. Jubileumsnummer! 2-1989
- *Nordsjøen i søkelyset. 3-1989
- *Små vannrenseapparater. 4-1989
- *Grunnvannet på banen. 1-1990

- *Tidsskriftet VANN er 25 år. 2-1990
- *Øst-Europas vannforurensninger. 3-1990
- *Drikkevann, Norge og EF. 4-1990
- *Organiseringen av miljøforvaltningen. 1-1991
- *Spesialavfall- Blir det en løsning? 2-1991
- *Norsk miljøbistand til Øst-Europa. 3-1991
- *Nordsjøavtalen og nitrogenrensing. 4-1991
- *Miljørevisjon - Et viktig redskap i miljøpolitikken. 4-1991
- *Turistnæringen og vannforsyning. 1-1992
- *Miljøgifter i vann. Fortsatt et problem 1-1992
- *Oppfølging av prosjektet "Grunnvann i Norge GiN". 1c-1992
- *Utspill om slam kan gjøre Miljø-Norge en bjørnetjeneste. 2-1992
- *Forebygging av lekkasjer fra nedgravde oljetanker. Ny SFT-forskrift. 3-1992
- *FAN-programmet er avsluttet. 3b-1992
- *Forfallet i avløpsnett. 4-1992
- *Toaletter i fritidsbåter. 1-1993
- *Økologiske avløpssystemer er et dårlig alternativ for tettsteder. 2-1993
- *Gardermoen- En miljøtrussel? 3-1993
- *Norsk vannforsyning- Handlingslammelse? 4-1993
- *Kjemikalier og vannbehandling. 1-1994
- *Bilvask- Et miljøproblem. 2-1994
- *Kjemiske plantevernmidler - Et lokalt og globalt forurensningsproblem. 3-1994
- *Ny drikkevannsforskrift. 4-1994
- *Privatisering av VA-tjenester. 1-1995
- *Kjemikalier med østrogen effekt. 2-1995
- *Flommen på Østlandet. 3b- 1995
- *Hygiene, bakterier og kloakk. 3-1995
- *Kjemikalier i vannbehandlingen. 4-1995
- *Grunnvann-økonomi og GIN II. 1-1996
- *Opprydding i havner - Mudder. 2-1996
- *Laboratriestrukturen i Norge. («Norsk lab-analyse A/S») 3-1996
- *Økotoksikologisk testing og kjemikalieforbruk på dagsorden. 4-1996
- *Er våre VA-systemer bærekraftige? 1-1997
- *Miljøplaner i kommunen- Kommer de? 2-1997
- *Norske vannverk - Godkjenning etter drikkevannsforskriften. 3-1997
- *Fokus på anleggskjemikalier. 4-1997
- *Rotenonbehandling av vassdrag. 1-1998
- *Private vannverk 2-1998
- *Forbrenning av slam 3-1998

- *Utslipp fra aquakulturnæringen. 4-1998.
- *Akvakulturteknologi 1-1999
- *Vannressursloven 2-1999
- *Kommunal vannressursforvaltning-hva skjer med vannkvaliteten? 3-1999
- *Drikkevann og helse 4-1999
- *Ferskvann som ressurs 1-2000
- *Sett inn alle krefter for å styrke rekrutteringen til VA-faget 2-2000
- *Grunnvannet på Gardermoen 3-2000
- *Kommunal avløpsrensing i kyst- og fjordområder. Hvor langt skal vi gå? 4-2000
- *Oljeberedskapen langs Norges kyst. 1-2001
- *EUs rammedirektiv for vannressurser. En utfordring for norsk vannforvaltning. 2-2001
- *Er politisk rensing av avløpsvann et prioritert tiltak? 3-2001
- *Vannforsyning og beredskap 4-2001
- *Forsuring, tålegrenser og kalking. 4b-2001
- *Sellafield og andre radioaktive kilder 1-2002
- *Bergverksindustriens miljøproblemer 2-2002
- *Planer og tiltak må til for å minke flomskadene i urbane områder 3-2002
- *Hvem har ansvaret for å gjøre noe med forurensningene? 4-2002
- *Ferskvannsåret 2003: tid for handling! 1-2003
- *Ferskvannskrisen - Hva kan Norge gjøre? 1b-2003
- *Vannforvaltning etter Vanddirektivets prinsipper. Hvem skal betale? 2-2003
- *Legionella i VVS-installasjoner. 3-2003
- *Hva skjer i det nye Mattilsynet? 4-2003
- *Norsk vannforening- 40 år for et bedre vannmiljø. 1-2004
- *Hva vil vi med Mjøsa? 2-2004
- *Hva skjer med Vannsjø? 3-2004
- *Behov for økt politisk fokus på VA-ledningsnett. 4-2004
- *Hvorfor blir ikke landbruksforurensede innsjøer bra? 1-2005
- *Giardiaepidemien i Bergen – Hva her den lært oss? 2-2005
- *Forurensning av drikkevannet ved trykkløst nett. 3-2005